

Tantárgy neve: Magyar nyelv és irodalom	
Tanrend: NORMÁL	
Évfolyam: 5.	
Időkeret: 162 óra	
Témakör neve:	óraszám
Magyar nyelv: Kommunikáció alapjai	9
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	9
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	16
Hangalak és jelentés	12
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	8+4
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	12
Irodalom: Család, otthon, nemzet	21
Petőfi Sándor: János vitéz	21
Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások	9
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	9
Egy szabadon választott meseregény elemzése	3
Hősök az irodalomban	7
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	9
Összes óraszám:	153
Tantárgyi bevezető:	
<p>Az 5. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.</p> <p>Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.</p> <p>Fontos cél, hogy megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.</p> <p>A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.</p>	

Az 5. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a *helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre* összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberré teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra, mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör, vallás ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseire is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

Témakör: A kommunikáció alapjai

óraszám: 9

Tanulási eredmények

kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;

– megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;

– részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;

– használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdés

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– beszédlegzése és artikulációja megfelelő;

– figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;

– a tanult verseket, rövidebb szövegeket szövegűen, érthetően tolmácsolja;

– bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és

Javasolt tevékenységek:

Beszédészlelés, beszédértés fejlesztése
Kommunikációs szituációk gyakorlása

Szövegértő feladatlapon megoldása
Szerep-és drámajátékok gyakorlása

<p>üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben</p> <ul style="list-style-type: none"> – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása – A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása – A kommunikáció tényezőinek megismerése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása – A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	<p>Helyesejtés kialakítása Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok Nem nyelvi jelek használata</p> <p>Az országunk jelképeinek eredete</p> <p>Történelmi jelképeink értelmezése</p> <p>A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)</p>
<p>Fogalmak:</p>	<p>természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés</p>
<p>Témakör: Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan</p>	<p>óraszám: 9</p>
<p>Tanulási eredmények</p>	
<p>kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre – gondolatait, érzelmeit, véleményét, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza; Az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése, javítása. A helyzetnek megfelelő, pontos helyesírás iránti igény kialakítása, a helyesírást segítő segédeszközök (helyesírási szabályzat, szótár stb.) önálló használatának kialakítása. A magyar helyesírás alapelveinek ismeretében az írott magyar nyelvi norma tudatosítása.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Javasolt tevékenységek:</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) 	<p>Megelevenedett ABC (rajzok)</p> <p>Beszédtechnika</p> <p>Nyelvtörők</p>

<ul style="list-style-type: none"> - A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 	<p>A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe</p> <p>Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata</p>
<p>Fogalmak:</p>	<p>hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata</p>
<p>Témakör: A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek</p>	<p>óraszám: 16</p>
<p>Tanulási eredmények</p>	
<p>Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek részletesebb vizsgálata. A magyar nyelv sajátosságának tudatosítása. (Hangrend és illeszkedés, agglutináló nyelvtípus.)</p> <p>A kiejtés és az írás összefüggése szabályszerűségeinek megismertetése.</p> <p>A szavak szerkezeti elemzése egyszerűbb esetekben: szótó, toldalékok, összetett szavak tagjai.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p>	<p>Javasolt tevékenységek:</p>
<ul style="list-style-type: none"> - A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése - A nyelvi elemzőkészség fejlesztése - A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai - A szavak szerkezetének felismerése - A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése - A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban - Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése - Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 	<p>A hangképzés biológiája – digitális anyagok</p> <p>Beszédtechnika</p> <p>Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása</p> <p>A személynévadás esztétikája</p> <p>Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések</p> <p>Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik</p> <p>A szótó és a toldalékok helyes használata</p> <p>Nyelvi játékok: szóalkotási módok</p>

Fogalmak:	beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó
Témakör: Hangalak és jelentés	óraszám: 12
Tanulási eredmények	
Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a beszélt és írott szövegalkotásban; közmondások, szólások jelentésének értelmezése, eredeti funkciójuk ismerete. Szókincsbővítés	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 	<p>A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban</p> <p>Nyelvi humor</p> <p>Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben</p>
Fogalmak:	egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező
Témakör: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	óraszám: 12
Tanulási eredmények	
kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; – biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; – felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; – egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; – a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; – a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására;	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása 	<p>Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei</p> <p>A szövegalkotás fázisai</p> <p>A szövegalkotás mint tanulási módszer</p> <p>Kreatív írás</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése – Szövegtípusok II. (elbeszélés), jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	
Fogalmak:	elbeszélés, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, plakát, meghívó
Témakör: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	óraszám: 4
Tanulási eredmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása – Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése
Fogalmak:	könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat

Témakör: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	óraszám: 12
Tanulási eredmények	
<p>Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.</p> <p>Elemző képesség: a szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyeltetése, főbb jellemzőinek megnevezése</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség fejlesztése – A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése – A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban – Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – A szövegű és értő szövegolvasás gyakorlása – A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – A helyesírási készség fejlesztése – 	<p>Tulajdonnevek köznevesülése</p> <p>Köznevek tulajdonnévvé válása</p> <p>A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései</p> <p>Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata</p>
Fogalmak:	szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév
Témakör: Család, otthon, nemzet	óraszám: 21
Tanulási eredmények	
<p>Archetipikus helyzetek felfedezése mitológiai történetekkel.</p> <p>Olvasói tapasztalatok, élmények előhívása, megidézése (szereplőinek tettei, érzelmei, gondolatai, a megjelenített emberi helyzetek szóbeli és írásbeli közlésekben.</p> <p>A harmonikus családi élet megtartó erejének felismerése, az értékes emberi kapcsolatok megbecsülése. Folyamatos fejlesztési cél az irodalmi művekben az emberi alaphelyzeteknek, az emberi kapcsolatok sokféleségének, a téma irodalmi megjelenésének megfigyelése</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:

<ul style="list-style-type: none"> - A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által - Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása - A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben - Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása 	Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
	Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok
	Arany János: Családi kör
	Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér
	Fehérlófia
	Az égig érő fa (magyar népmese)
	Arany János: Rege a csodaszarvasról
	Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz
	Bibliai történetek: A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok
	népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, monda, mítosz, motívum, hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én
Fogalmak:	
Témakör: Petőfi Sándor: János vitéz	
óraszám: 21	
Tanulási eredmények	
<p>Magatartásformák megítélése, az erkölcsi jó és rossz elkülönítése, azonosulás erkölcsi értékekkel (pl. hűség, bátorság).</p> <p>A <i>János vitéz</i> olvasása, részletes feldolgozása folyamatában felismer epikai jellemzőket, adott szempontokból elemzi és minősíti a művet (pl. tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő). Megismeri, megérti és képes jellemezni a szereplőket; együttműködik a mű poétikai, nyelvi sajátosságainak feltárásában. Szóbeli és írásbeli fogalmazási képessége különböző közlésformájú önálló gyakorlatok révén fejlődik. Képesse válik élménye, véleménye megosztására, memoriterek előadására.</p> <p>Az olvasott irodalmi műhöz (is) kapcsolódóan az elbeszélés, a leírás, a jellemzés közlésformáinak gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> - A mű szövegének közös órai feldolgozása - A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése - A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása - A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük 	Petőfi Sándor: János vitéz olvasás, kijelölt memoriterek

értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor						
Fogalmak:	verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét					
Témakör: Szülőföld, táj	óraszám: 9					
Tanulási eredmények						
<p>A tájhoz, a szülőföldhöz való kötődés érzelmi igényének alakítása.</p> <p>Annak tudatosítása, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban; ezzel párhuzamosan annak megértetése, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik. Olvasói tapasztalatok megidézésével szövegek műfaji különbségeinek érzékeltetése.</p>						
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:					
<ul style="list-style-type: none"> – A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása – A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben – A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal 	<table border="1"> <tr> <td>Petőfi Sándor: Szülőföldemen</td> </tr> <tr> <td>Petőfi Sándor: Az alföld</td> </tr> <tr> <td>Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)</td> </tr> <tr> <td>Nagy László: Balatonparton</td> </tr> <tr> <td>Weöres Sándor: Tájkép</td> </tr> </table>	Petőfi Sándor: Szülőföldemen	Petőfi Sándor: Az alföld	Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)	Nagy László: Balatonparton	Weöres Sándor: Tájkép
Petőfi Sándor: Szülőföldemen						
Petőfi Sándor: Az alföld						
Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)						
Nagy László: Balatonparton						
Weöres Sándor: Tájkép						
Fogalmak:	hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás					

Témakör: Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1.		
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk		óraszám: 9
Tanulási eredmények		
A gyermekkori konfliktusok átélése, azonosulás a vállalható erkölcsi értékekkel. Az elmélyült olvasás, a hatékony, önálló szövegfeldolgozás támogatása, <i>A Pál utcai fiúk</i> sok szempontú megközelítésére. A szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség továbbfejlesztése feladatok megoldásával, pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás. Dramatikus játék előadása.		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása - A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban 	Részletek olvasása a műből Szereplők jellemzése	
Fogalmak:	Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő	
Témakör: Egy szabadon választott meseregény elemzése		óraszám: 3
Tanulási eredmények		
Folyamatos fejlesztési cél az irodalmi művekben az emberi alaphelyzeteknek, az emberi kapcsolatok sokféleségének, a téma irodalmi megjelenésének megfigyelése		
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:	
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás 	Fekete István: A koppányi aga testamentuma	

<ul style="list-style-type: none"> – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása <p>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</p>	
Fogalmak:	meseregény
Témakör: Hősök az irodalomban	óraszám: 7
<p>Tanulási eredmények:</p> <p>Annak felismerése, hogy az igazságkeresésnek sokféle útja van, s ezeket a módokat mérlegelni és értékelni kell. A „próbatétel, kaland, hősiesség” tematika alapján is emberi alaphelyzetek, irodalmi témák, formák felismerése, a tematika sok szempontú megközelítése (pl. jellemformálás, archetipikus helyzetek). Felkészítés a téma megjelenésének változatosságára; különböző korszakban írott, eltérő műfajú művek befogadására. A befogadói tapasztalatok, a szókincs, bővítése.</p>	
Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg – A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése – Irodalmi atlasz vagy térkép használata <p>Kisebb projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Beckó vára vagy Csörsz árka</i> • <i>Szent László legendája vagy Lehel kürtje</i> • <i>Dávid és Góliát története</i>
Fogalmak:	próbatétel, monda, legenda, Ószövetség
Témakör: Szeretet, hazaszeretet, szerelem	óraszám: 9
<p>Tanulási eredmények</p> <p>A szűkebb környezethez való kötődés alakítása, az értékek megbecsülése. Valamely kulturális, irodalmi, népi hagyomány, továbbá jelen, kortárs kulturális tény megismerése a lakóhely (tájegység/település/kerület) vagy az iskolája vonatkozásában. Önálló és/vagy csoportos gyűjtőmunka támogatása (internethasználattal is) felkészítés prezentáció bemutatására/értelmezésére</p>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek:	Javasolt tevékenységek:
<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban – A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 	<p style="text-align: center;">Bibliai történetek</p> <p style="text-align: center;">Mária és József története</p> <p style="text-align: center;">Jézus tanítása a gyermekekről</p> <p style="text-align: center;">(karácsonyi ünnepkör)</p> <p style="text-align: center;">Jézus halála és feltámadása (evangélium)</p> <p style="text-align: center;">Petőfi Sándor: Honfidal</p> <p style="text-align: center;">Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...</p>
Fogalmak:	líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, kereszttrím, alliteráció; dal, népdal; evangélium; Újszövetség; Biblia